

פניני הפרשה

פינחס

עלון מס' 995

995

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

כשהקטר בוער...

יפקוד ה' אלוהי הרוחות לכל בשר איש על העדה. אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה (כו. טז-יז) – יש לשאול מדוע הדגיש משה רבנו שהמנהיג צריך להיות איש "אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם"?

מבאר החפ"ץ חיים שהמנהיג צריך שתהיה בו אש של התלהבות לעבודת ה' ומסירות נפש עבור צאן מרעיתו, ורק כך הוא יכול להשפיע על כל המחנה אשר סביבו. אבל אם הוא בעצמו 'פושר', אין בו כח להשפיע על אחרים. והרי זה דומה לתנור, שאם הוא לוהט הוא משפיע מחומו ומחמם את הבית כולו, אבל אם התנור פושר, אין בו כדי לחמם את סביבותיו והבית נשאר קר.

ולמד זאת החפ"ץ חיים ממעשה שבא לידו: בעבר כאשר רצו לחמם את מי המקוה, היו שופכים לתוך המים הקרים שבמקוה כמות של מים רותחים. פעם אחת בבוא החפ"ץ חיים לטבול, התעניין תחילה אצל הבלן האם המים חמים דיים? הלה השיב בחיוב, אלא שהחפ"ץ חיים הרגיש שהמים קרים לחלוטין. סבר החפ"ץ חיים שמא לא שמע היטב, או שמא שאלתו לא הובנה כראוי, ושאל בשנית, האם המים הוחמו? והתשובה היתה שאכן כן, משום שזמן קצר לפני כן הבלן הריק לתוכם כמות ניכרת של מים חמים. ניגש החפ"ץ חיים אל הדוד שממנו היו אמורים לשפוך את המים החמים למקוה וחש שהוא פושר למדי, נענה החפ"ץ חיים ואמר: אכן נודע הדבר, אם המים שבדוד פושרים, מי המקווה יהיו קרים לחלוטין. אם רוצים שמי המקוה אכן יהיו חמים, צריכים להריק לתוכם מים רותחים.

הנמשל ברור, אם ההורים והמנהיגים לא יהיה חדורים עד לשד עצמותיהם בדברים הנשמעים מפיהם ולא ישמשו דוגמה אישית למה שדורשים מילדיהם, דבריהם לא יוכלו לעשות פירות כמתבקש. כי כלל זה יהיה מסור בידינו: כל תוכחה, כל הטפה וכל הוראה יוכלו להתקבל רק כשהמשמיע מקיים בעצמו את אשר הוא מבקש להודיע לרבים וכפי שניסחו זאת חז"ל (סנהדרין יט, א): "קשוט עצמך, ואחר כך קשוט אחרים".

בפעם הראשונה שהגיעה רכבת לעיר סאסוב, יצאו כל אנשי העיירה נרגשים לשווק עיניהם בפלא תבל זה – שרשרת עגלונות הנוסעות לבד ללא עזרת סוס. גם רבי משה לייב מסאסוב זי"ע היה בין הבאים. והנה, רואים החסידים את רבם קרב אל הרכבת, ממשש בקרונותיה אחד אחד, וכשמגיע אל הקטר מעלה הקיטור החם, הוא ממש רוכן מעליו. כששב אליהם, ביקשו חסידיו הסבר לסיבת ההתלהבות התמוהה שאחזה ברבם הצדיק.

"כשנגעתי בקרונות", השיב להם ר' משה לייב בחיוך, "חשתי בצינה העולה מלוחות המתכת. אך כשהגעתי אל הקטר גיליתי כמה חום הוא מוציא וכמה הוא לוהט. אז גם הבנתי כי אם הקטר חם ולוהט, יכול הוא לגרור אחריו את הקרונות הקרים שמאחוריו ואף לחמם אותם ולהובילם אחריו".

כאשר הקטר בוער, כשבווערת אש שלהבת אצל האבות והמבוגרים, הם יכולים לגרור אחריהם גם את הדור הצעיר, את הציניים והקרים. כולם מושפעים ונגררים אחריהם להתלהבות דקדושה.

עצה טובה	לא תהו בְּרָאָה
אתה מנסה להיזכר במשהו ואינך מצליח? הנח לדבר לזמן מסוים, ובהמשך נסה שוב להיזכר. (מרן רה"י הגר"מ מאזוז שליט"א).	שפתיים מלבד התפקיד שלהם בהגייה ובהבעה, הם מסייעים לעצור את המשקה, כדי שיבוא אל הפה במדה נכונה ובהתאם לרצון. ("חובות הלכות" שער הבחינה).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"אין לך אומן ובקי בכל עניני העולם רוחניים וגשמיים כה' אלוקינו, כי הוא הבורא והוא היוצר עולם ומלואו בחכמה נפלאה ואין אומן וחכם כמוהו, ובודאי ממה שבחר בנו מכל היצורים, וקרא אותנו סגולה לשמו, והנחילנו תורתו ומצותיו מה שלא עשה כן לכל גוי, זה לאות גמור כי עם ישראל הוא מבחר היצורים והוא העם המיוחד והמסוגל ברוחניות ובגשמיות מכל שאר העמים." ("מגיד חדשות" ח"ט דרוש ט"ז).

הנני נותן לו את בריתי שלום (כה. יב)

וא"ו שלום קטיעא. ואפשר לומר בס"ד הטעם לזה על פי מה שאמרו חז"ל (ע' פרקי דר"א סוף פרק כ"ט) שפינחם הוא אליהו הנביא, ובאליהו הנביא נאמר "והשיב לב אבות על בנים" וגו' (מלאכי ג' כ"ד), והיינו שעושה ביניהם שלום כמו שכתוב כאן. אבל כיון שאליהו טען לקב"ה כי עזבו בריתך בני ישראל וגו' (מלכים א' י"ט יו"ד), ולכן נענש להיות נוכח בכל ברית מילה כדי שיראה שעם ישראל מקיימים מצות ברית מילה כתיקנה, על כן נקמעה הוא"ו לרמוז שה' הסכים על מעשהו של פינחם, אמנם על דברי אליהו לא הסכים.

ועוד אפשר לפרש ע"פ מה שידוע שכתב"ך נכתב "אליהו" חמש פעמים בלא וא"ו, וכנגד זה כתוב "יעקב" מלא וא"ו חמש פעמים. והטעם שנמל יעקב אות וא"ו מאליהו כדי שיהא לו לערבון שיבשר את הגאולה לישראל בבוא משיח צדקנו, וכמו שכתב כל זה רש"י בפרשת בחקותי, ויקרא כ"ז מ"ב. וביארנו שם, שהואיל וירושת הארץ תלויה בשמירת אות ברית קודש (וכמו שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם בפרשת לך לך "ונתתי לך וגו' את ארץ מגוריד" וגו'. בראשית י"ז ח', וכמו שכתוב בזהר הקדוש שם), ולפי שאמר אליהו "את בריתך עזבו", והגאולה תלויה בברית, אם כן היה אפשר לחשוב שלא יבוא לבשר הגאולה ח"ו. לכן נמל יעקב אות וא"ו מאליהו לערבון שיבוא לבשר הגאולה. ע"ש. ואפשר שלכן באה מלת "אמר" חסרה וא"ו, וכן מלת "שלום" כתובה בוא"ו קטיעא, לומר שאף על פי שאני נותן לפינחם את בריתי שלום, מכל מקום חסר וא"ו שנמלה יעקב ממנו כערבון, שהרי הוא פינחם הוא אליהו כמ"ש בפרקי דר' אליעזר הנ"ל. וה' ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב במהרה ויבשר לנו בשורות טובות אכ"ר. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

בשמן כתית רביעית החין (כה. ה)

"היין" במספר קטן י"ב (עה"כ), לרמוז שהיין זה י"ב לוג. (הן בשפתותיה, כת"י).

נקודת חן / עובדיה חן

גוי נשאר גוי

וזהו גם דקדוק הלשון "הלכה בידוע", שלכאורה אם הוא "הלכה" למה צריכים ל"בידוע", ואם הדבר "ידוע" מדוע צריכים ל"הלכה"?

אלא שרשב"י בא ללמדנו כי גם במקום שאין שנאת ישראל ידועה וגלויה ונראה שבני אדם אוהבים אותנו, יש לדעת כי הכל שקר וכזב, כי "הלכה" היא עשו שונא ליעקב.

ומספר שם: "כשאמרתי רעיון זה ברבים, היה מי ששאל ואמר, דלפי זה אנו במצב קשה שאין בו תקוה ח"ו, כי נשאר שנואים לעולם. והשבתנו דאף על פי כן יש תקוה, כי אם אנו מטיבים את מעשינו, ועושים רצון בוראנו, הוא ברחמיו מכניע את לב שונאינו ומנדינו ונותן בלבם רחמים עלינו, ומקרא מלא דיבר הכתוב (משלי טז, ז), ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים עמו. וזה מה שהיה אצל יעקב, דבאותו מקום שנאמרה הלכה זו שעשו שונא ליעקב, שם הוסיף רשב"י ואמר, שבאותה עת נכמרו רחמי עשו על יעקב ונשקו באמת ובלב שלם".

גם בדורנו שנראה כאילו חלק מהגוים שינו את טעמם, אוסרים הם על גילויי שטנה, ומקיימים יחסים הדוקים עם ארץ היהודים, אל לנו לטעות בכוונותיהם.

מובא בשם מרן החיד"א זצ"ל כי לא בשל העבר נצטוו בני ישראל לצאת למלחמה במדיינים ולא כנקמה על מעשיהם הקודמים, אלא משום "כי צוררים הם לכם", לאמר, גם עכשיו הם שונאיםכם המבקשים את רעתכם ו"הבא להרגך השכם להרגו".

והטעים דבריו בספר "דברי שאול": יש יהודים הסבורים שכל הצרות באות עליהם מפני ששומרים הם את התורה, ואילו היו נוהגים ככל הגוים, לא היו צרות לישראל. ולכן מגלה הכתוב: "כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור" וגו' - אפילו אחרי שכבר עבדתם את פעור והתחתנתם עם כזבי בת צור, הם נשארו אותם צוררים.

*

התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי סיכם את שנאת האומות לישראל במשפט: "הלכה היא, בידוע שעשו שונא ליעקב" (רש"י בראשית לג, ד).

ממה שהדגיש רשב"י "הלכה היא", מדייק מרן הראשון לציון הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א בספרו "ברכת אליהו" (בראשית לג, ד) שרשב"י בא ללמדנו ששנאת עשיו אלינו אינה תופעה זמנית ועראית, אלא כ"הלכה" שהיא דבר קבוע אשר לא יזוע ולא ינוע.

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

המים שגרשו את הדיבוק

מים לכוס הקידוש. "תן לה לשתות את המים הללו במשך חודש ימים, ואחר כך תבואו אלי שוב" הורה הרב.

כעבור חודש, חזר האב עם בתו ועל פני שניהם שמחה גדולה. הנערה חזרה לחיים כאילו דבר לא ארע לה. אביה סיפר כי עשה כעצת הרב מדי שבת, ואט אט מצבה השתפר, וכעבור חודש הרוח הרעה שהיתה עליה נעלמה לגמרי.

"משיצאו מלפני הרב", מספר ר' נסים לופס עוזר הרב, "שאלתיו איך זה עבד, והרב הסביר לי כי הקדושה דוחה את הטומאה, ואין שתיהן יכולות לדור בכפיפה אחת. לכן המים שהשתמשו בהם לקדושה דחקו את הדיבוק ששורשו בטומאה, לפי הכלל שמעט מן האור דוחה הרבה מן החושך".

יום אחד הגיעו אל הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל אב ובתו בת השמונה עשרה. הבחורה נראתה גרוע מאד, והאב הסביר כי משהו מוזר עובר עליה. מזה כחודש יושבת היא שעות רבות עצובה ומהורהרת, מדברת דיבורים מוזרים, ומנותקת מסביבתה.

בירר הרב איך התנהגה הנערה לפני כחודש ימים, והאב סיפר כי מאז היותה קטנה ועד לפני כחודש היתה מלאת שמחת חיים, חברותית ונמרצת.

הקדים הרב לומר לאיש כי לא יבהל ממה שיאמר לו, ואחר שתיקה קצרה אמר: "יש לה דיבוק".

החזיר האב ונבהל: "אם כן, מה עושים?". "הפתרון הוא פשוט" הרגיע הרב, והמליץ לו על הסגולה של שתיית שארית המים מהכוס שממנה מזגו

☺ זה כא חוק! ☺

בחור ניגש למשגיח בשיבתו ובפיו טרונניא: "בכל יום אני משקיע שלש שעות בתפלות ובתחנונים שה' יעזור ואמצא פנאי לפתוח גמרא, ומשום מה לא מקבלים בשמים את תפלותי, מה הרב מציע לי לעשות? אולי עלי להוסיף עוד שעה של תפלה?"...

☺ חוק חוק כא... ☺

בעניינים רוחניים התלויים בבחירת האדם, מוטל על האדם לעשות ולא להסתפק בתפלה. ברוחניות, חייב אדם להשקיע. אדם היושב בביתו ומבקש: "ה', תעשני גאון בתורה", לא תתקבל תפלתו, רק אם בפועל יועיד פעמיו לבית המדרש.

מגילה עפ"ה (ר"ת עלון פניני הפרשה) / מכתבים למערכת

מכתב מאת הגאון רבי משה יוחאי רז שליט"א לקראת "גליון האלף"

בס"ד, סיון התשע"ט

לכבוד ידידי היקר, כליל המעלות, איש האשכולות, חכם וסופר, הנותן אמרי שפר, הרה"ג ר' עובדיה חן שליט"א, מח"ס הכתב והמכתב, אוצרותינו ועוד, ועורך הגליון המיוחד במינו "פניני הפרשה". שלום וישע רב.

גם בזמנינו אשר יש גליונות הרבה אין קץ, גליון "פניני הפרשה" תופס מקום של כבוד. מדוריו היחודיים אינם נמצאים בשום עלון, ואדרבא הם אלו שנתנו רעיונות לחיקויים מוצלחים בעלונים אחרים. סגנונו הקצר והבהיר של פניני הפרשה, הוא אשר נותן את התענוג לקוראו ולהחכים ממנו.

אפשר לומר כי כבר כמה ספרים מובילים התחברו מתכניו של גליון זה.

לקראת הוצאת "גליון האלף", אשגר בזאת ברכתי ברכת הדיוט, שהאלף יהיו לרבבה, ותמשיך במפעלך האדיר, ובחיבור עוד חיבורים נפלאים כמיטב המסורת של בית מדרשך. ירום ונשא וגבה מאד.

בברכה ובהערכה רבה, משה יוחאי רז

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: התבקשתי לשאול מרופאה בכירה במחלקת הפגים בתל השומר האם יש איזו סגולה להצלחה ברפואת הפגים (לאחרונה כמה החייאות עם פגים לא הצליחו)?

תשובה: תטול ידיה מן הכלי ג' פעמים ותאמר מזמור יענך (תהלים כ') ואח"כ פסוק "התאנה חנטה פניה" וגו' (שיר השירים ב, ג), ותכוין חנטה בגמטריא חסד, שהפג יהיה בחסד וברחמים בס"ד. ואח"כ פסוק "כי עמך מקור חיים באורך נראה אור" (תהלים לו, י). ותתחיל בעבודה בטיפול בפגים. בשורות טובות.

שאלה: במחזור יום תרועה (דף ק"א ע"ב) בכתר יתנו לך וכו', כתוב: "כשיגיע הש"ץ לתיבת 'איה', יאמר כל אדם יהי רצון מלפניך וכו' ושאל אחד מג' דברים אלו או עושר מופלג לעבודתך, או בנים חכמים, או להשיג רוח הקודש, ואחר שאלתו יאמר 'אנא בכח' וכו'. ע"כ. מה המקור לסגולה זו? תשובה: אינני זוכר מקור סגולה זו, וכמדומני מקורה בשער הכוונות. ואכן נדפסה בכל מחזורי ליורנו, והייתי עושה אותה בילדותי להשיג רוח הקודש ולא השגתי.

שאלה: האם צריך לשים כסא אליהו נפרד משל הסנדק או מספיק כסא אחד לשניהם? תשובה: עדיף שני כסאות. ובשעת הדחק כסא אחד (וכך נהג הגר"ע יוסף זצ"ל).

שאלה: האם בסעודת מצוה כגון ברית מילה, פדיון הבן וכו' יוצאים ידי חובה במזונות בלבד? תשובה: עדיף פת, אבל אין כאן יציאת ידי חובה.

שאלה: כאשר לא רוצים להשאר לסעודת הברית, ולוקחים התיכת עוגה פחות מכזית וטועמים, האם בכך נכללים במ"ש התוס' בפסחים (ק"ד ע"א ד"ה ואין) בשם המדרש דהמשתתף בסעודת מילה ניצול מדינה של גהינם, או דוקא אם טועם כזית מהעוגה? תשובה: נראה דדוקא אם טועם כזית, דבלא זה לא השיב סעודה.

שאלה: תינוק פג שאי אפשר לערוך לו ברית ביום השמיני, מתי יקראו לו שם, ביום הברית או ביום השמיני? תשובה: ביום הברית – כך מנהג ישראל.

שאלה: תינוק שנחנק על ידי חבל הטבור ומת במעי אמו ל"ע, האם מלין אותו? תשובה: מלין אותו בלי ברכה, וקוראים לו שם שירחמוהו מן השמים ויקום בתחיית המתים (ש"ע יו"ד סימן רס"ג סעיף ה').

שאלה: אבי אמר לי כי אינו זוכר שאחרי הברית שלי קברו את הערלה. וראיתי לגר"ח פלאגי בספרו "תוכחת חיים" (פרשת לך לך) שהערלה היא מצד סט"א, ובפרט בעניין תאות המשגל, ולכן יש להסירה ולטומנה בעפר, על מנת להסיר התאוה הנ"ל. ע"ש באורך. ואני חושש שמא הא בהא תליא. ולכן הנני לפנות אל כת"ר, שיתפלל בעדי, ויורני הדרך אשר אלך בה והמעשה אשר אעשה? תשובה: כתוב "אל יאמן בשוא נתעה, כי שוא תהיה תמורתו" (איוב טו, לא). אל יאמן כבודו בדברי הבלים ושטויות שאם לא קברו את הערלה זה גורם לתאוות וכו' (וטעמו של הגר"ח פלאגי הנ"ל בנוי ע"פ הרמב"ם במו"נ ח"ג שטעם המילה להחליש התאוה ע"ש. אבל לא כתבו שאם לא קברו תתגבר התאוה, שהרי עכ"פ הערלה איננה בגוף). ובפרט שייתכן שקברו, ואם לא קברו כבר בלתה ונרקבה מרוב זקן.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל